

Ustam Diyorum Öldü

Ustamı gömdüm, geldim. Kâğıtları imzaladım. Özür diledim. Bağışladım. Mezarımı kazdırdım. Namazını kıldırırdım. Üzerine kürekle toprak attım. Ustamı gömdüm, geldim. Telefonumu kapattım.

İçimde kalan bütün kelimeleri, ustamın nefesi değmiş olan, bütün, topladım, hafızamın kutusuna doldurdum. Telefonunu şarja taktım. Ama ne diye? Sen bazen ne yaptığını bilmiyorsun farkında mısın? Farkındaydım, bazen değil, çoğu zaman bilmiyordum ne yaptığımı. Kafam, ellerim, bacaklarım ayrılıyordu benden, uzaklaşıyor gibi. Bilmiyordum, beni parçalayan neydi? Belki eskiden, böyle parçalanarak gelmiştim de birleştirecek bir nefesin peşindeydim. Senin adın ne demişti. Beni ilk gördüğünde. Senin adın ne? Adım, öğle uykularının üstünü örten kumru sesi onun ağzında: Rânâ! Ne güzel bir isim Rânâ!

Koltuğuna oturdum. Hiç oturmazdım. Hem de hiç. Oturmaya niyetlenmemişken daha önce hiç. Oturdum. Ustam bu koltukta işte. Sabah geldiğimde öyle başı oturduğu yerde önüne düşüp. Tezgâhına. Buz gibi olmuştu gözlükleri bile. Kalkamazdı ki bu koltuktan, elleri uzaklaşsa üşürdü buradan. İlle bir yokluktan anlam yaratacak. Gecede, gündüzde, kimsenin işine yaramayan zamanları da toplar, zulasında saklardı. Zulasında ne zamanlar vardı. Anlam yaratarak anlam bulan ustamın. Bir dakika olsun boş durmayan. Bir damla çamuru ziyan etmeyen.

Masa lambasını yaktım. Tezgâha baktım. Ustamın önünde teslimiyetle kendini bırakan o sevgiliye. Bana hep sırtını dönen. Demek bütün bu alet edevat buradan böyle görünüyormuş. Yarım kaldı işte bu heykel. Ellerinin bıraktığı boşlukla. Yarım bir heykeli onun ellerinden başka hangi el tamlığa erdirebilir.

Şimdi bu tezgâh böyle hep sırtı dönük kalacak. Kimseye açmayacak kollarını. Hele bana hiç. Baştan sevmedi beni, en başından. Ne şu keski ne topak topak çamurlar, ne şu boy boy penseler ne şu portakal rengi biblo kedi. O bile dönmedi bana yüzünü. Kim bilir

kimin hediye getirdiği. Belki bir narin elin yumuşaklığından buraya konan. Ki narin eller ormanında bir öpücüktü ustam her zaman. Kadın sesleri üzerinde yürümekteydi, kadın bakışlarına tutunarak. Onlar olmasa düşüverecek gibi bir cennetten.

Masada ayrıcın olduğu yerden açtım son okuduğu kitabı, kaldığı yerden iki sayfa okudum. Anlamadım. Dönüp sonra altını çizdiği satırları da okudum. Anlamadım onları da. Kurşunkalemin titrek izlerinde elinin gölgesini gördüm. Ölüm herkesin kabul ettiği kadar ölüm. Bu kitabın sayfalarında dolanan elini. Ben bugün, o eli de gömdüm. Bazı sıcaklıklar ne çok birikip genimizde. İçimize akıyor oradan da. Masa lambasını kapattım. Aydınlıkta anlayamıyorum ustamın ölümünü. Karanlığa ihtiyacım var. Sen bazı şeyleri anlayamıyorsun Rânâ, galiba. Anlayamıyordum. Aydınlıkta hiç. Karanlıkta kalırsam ama belki. En son düşündüğü neydi. Hani o en keskin tarafıyla zamanın ikiye böldüğü. O anda?

Masadaki bardağını, tabağına biraz çay dökülmüş olan, hiç hoşlanmazdı çayın tabağına dökülmesinden. İçmezdi o çayı. İçmemiş işte yine, yarım bırakmış, anlayayım diye. Söylemezdi çoğu şeyi. Anlayayım diye davranışlarından. Anlardım da inadına yapmazdım, bunu da anlardı, anlamadığı yoktu. Bir bakışı yeterdi. Şehrin en uzağında bir semtte öylesine ıssız kalakalırdım. Bir bakışıyla mesafeler. Ustamla aramızda hep porselen tabaklar, gümüş kaşıklar, ipek hışırtılar. Ustamın yaşadığı zamandan arta kalandı bana düşen, çöpe sıyrılan hani tabaktan.

Kalktım mutfağa gittim, borulardan su sesleri geliyordu. Gece daha çok. Buzullar eriyip akıyor gibi, borulardan. Hakkı verilmemiş zaman akıyor borulardan gibi. Ya da çok hakkı yenilmiş. Belki de fazla örselenmiş zamanlar. Akıyor. Borular öylesine dolambaçlı seslerle irkiltirken eşyayı, bardağını yıkadım ben, ustamın. Parmak izlerini de elinin son değdiği bardaktaki. Parmak izlerini de gömdüm sularla.

Sandalyenin başında gri, yün hırkası. Aldım elime, kokladım. Kokusunu tarif etmeye yeltenmedim, yeltenmeyeceğim de. Kimse o kokuyu benim gibi alamaz. Katladım koydum oraya, oturduğu koltuğa. Oraya koyma, derdi, yerine koy. Her şeyin bir yeri var. Her şeyin bir yeri yok bence. Bazı şeylerin yeri yok, bazı insanların, bazı kelimelerin, bazı seslerin yeri yok. Öyle dolanıp duruyorlar

insanların boşluk içlerinde. Ve sonra bir sesle kol kola girmeden, yersiz yurtsuz dolanıp sonra kayboluyorlar. Uçan balonların, hani kırmızı etekli, mutluluğun yerini iyi bilen kızların, küçükken elinden kaçan uçan balonların alıp başını gitmesi gibi. Onların da bir yeri var mı acaba göğün sonuna doğru uzayan boşlukta.

Ustamın hırkasından bir koku karanlıkta gelip buldu işte beni. İstanbul'un adalarını dolanıp balolarında dans etmiş, kadınların beline sarılmış, dudaklarında gezinmiş, uzun bakışlı kirpiklere sevdalı o koku gelip buldu yine. İlk bulduğundaki gibi ta yüreğime doldu, erimiş kurşun gibi doldu da öylece kaldı. Kurşun dökmüştü o an-nemin komşusu Firdevs Hanım. Suya fsss diye dökmüştü. Bakıp bakıp o uzun, kısa, şişkin, sivri, geniş, yuvarlak, şekilli şekilsiz kurşuna. Senin elinden biri tutacak demişti. O kurşunu da kâğıda sarıp vermişti. Sakla demişti çantanda dursun. Koku, insandan ne kadar sonra ölür acaba? Ustam tutmuştu elimden. Olsun demişti. Yetenek de zamanla. Öğrenirsin demişti. Yetenek öğrenilmezmiş, anladım zamanla. Ustamın o zaman da bildiğini. Ben inanayım diye işte.

Hırkasının ceplerini karıştırdım, siyah bir taş, nereden bulup koymuşsa, avcumda sıktım. Sıkılmış mıydı o da bu taşı, o beyaz, güzel parmakları arasında. Bütün zamanları biriktirip kıskandıran, bütün yaşanmışlıklarla hep ışıklı parmakları arasında. Yaşlıların ellerini sevmezdim eskiden. Hatta ürkerdim. Ama yaşlı değildi ustamın elleri. Sade elleri mi? Yaş bir rakamdan öte neydi ustamda. Hadi gel dans edelim Rânâ!

Arkada mantar panoda duran fotoğraflarına baktım. Bakışları. O neye baksa, kime baksa yeniden var eden. O bakınca nefesle doluyor, diriliyordu her şey ve o diriliğin kalp atışları bütün kulaklarda çınliyordu. Öyle diriliyordu ki her şey, o diriliğin kalp atışları bütün kulaklarda çınliyordu. Güzel sesler korusu oluyordu her kalabalık onunla.

Bazen de o bakınca baştan ayağa kararıyordum ben, nasıl olup da yetenekten yana bunca nasipsiz olduğuma. Şaşıyordu, o da. Susarak saklamaya çalışıyordu şaşkınlığını, susarak bir bavula tıkip hep arkaya iteleyerek. İşte şu koltuğun arka tarafındaki merdiven altına. Yalnızca şaşkınlığını değil, öfkesini de. Ama olmuyordu. Bavulun sağından solundan taşıp çıkıyordu ustamın görmezden geldikleri. O kadarını anlıyordum. Bazen de kelimelerinin koru

dağlıyordu sesimi. Bazen iki yanı keskin kelimelerle beni. Yine de ama yine de sustuğu konuştuğundan daha çok yıkıyordu. Koltuğa oturup tırnaklarımı parmak uçlarıma batırdım. Yapma demesini bekledim. Sesini kulağımda canlandırdım.

Ustam diyorum öldü. Bir yokluğun üstüne boylu boyunca uzanıp. Bir geçmişin en fotoğraflarda siyah beyazını, geleceğin en boşlukla sızlayanını, sesin bakışa dönüşenini, kokunun hançere. Bıraktı da gitti.

Kafamdaki şapkayı çıkardım. Onun en sevdiği. Onu uğurlamaya giderken taktığımı çıkardım. Takmayacağım bir daha. Bazı giysiler bazı bakışlara zimmetli. O gidince gömülmeli. Eskiden atlarıyla gömülen savaşçılar gibi. Ustamın bugün pek de güzel olmuşsun dediği, bana yakıştırdığı uzun uzun baktığı, bakışının güneşlendiği ne varsa. O kırmızı etek mesela. Sonra o siyah üzerine beyaz puanlı elbise. Rânâ bu ne güzellik böyle?

Bütün geceyi eve gitmeden burada geçirmeye o an karar verdim. O an işte, masadaki çiçeklerin solmuş saplarıyla göz göze geldiğim. Kalktım o kristal vazoyu, onlarca, yüzlerce kez kavramış parmaklarını. Ustamın. Aldım onları sakladım. Aradığımda bulamayacağım ama aramadığım her seferinde karşıma çıkacak bir yere. Sakladım. Sonra kalktım yerimden, bütün o eşyalar bana bakarken. Hepsi soran gözlerle bakıyordu, duymaya hazır değilmiş gibi, bir soru nefeslerini tutmuş da öyle. Hepsinde ustamın parmak izleri. Ne yapsın bu eşyalar şimdi. Hangi izlerini ustamın. Nereye?

Kalktım yerimden. Ağır ağır değil. Birden. Birden kalktım ve kristal vazoyu iki elimle kavradım. Mutfağa gittim. Karanlıkta o suyu lavaboya döktüm. Bitkinin ölümü bu kadar kokuyorsa, demek insanınki. Nefes almadan geldim içeri. Çiçekleri çöpe basturdum nefes almadan. Bir sona bağlı ne çok son var hayatta.

İçimdeki kelimeler birden kanamaya başladı. Kabuk bağladı sandıklarım. Kelimeler ne çok kanıyor, ne çok ama içeri.

Başımı kaldırıp o uzun, o gittikçe uzun tavana baktım. Her gece bu tavan altında insan bunca uzayan, göğe doğru çan sesi gibi uzayan bu tavan altında. Tavana baktım bir daha. Dışarıdan sokak lambasının ışığı giriyor içeriye, belli belirsiz her şey, gölgeler, aydınlıklar. Tam karşımda bir ayna. Kalktım bir bez buldum, kapattım aynayı. Başımıza altın varaktan defne taşlar takıp da ustamın elin-

den çıkma taşlar. Yunan tanrıları gibi. Karşısına geçmiştik bir kere, işte bu aynanın. Fotoğraflar çekip gülmüştük. Şimdiki zamanın tüy minderleri üzerinde zıplayarak. Bir balona binip göğe yükselir gibi gülmüştük. O suretler de öldü mü şimdi, hani aynadan içeri.

Aynanın olduğu yerde uyumaz, öyle gördük, öyle işittik biz. Namaz da kılınmaz, kılmazdı annem. Ama ustam. Safsata bunlar derdi, aynanın olduğu yerde uyumaz, demeye kalksam. Demezdım de hani demeye kalksam. Boş laf bunlar. Elini de şöyle bir yarım döndürürdü havada. Ne güzel elini. Güzel elin işi usta oluyor demek ki. Belki ben. Bırak şimdi beni. Ustam diyorum öldü.

Aynaya bakmaya geldim ben buraya, aynasız duvarlarda bakacağım kendime. Ölümün aynasında. Bakacağım. Buna cesaret ettim ben. Bu sessizlikle alacağım abdestimi. Ki niyet ettiğim aynada bakayım diye kendime. Kendime bakacağım, bir yokluktan geriye kalan kendime. Bırak bu işleri Rânâ, derdi burada olsa şimdi. Niyet de etme abdest de alma, bırak sen bu işleri. Doldur bakayım şuradan bir kadeh şarap. Aç bakalım, güzel bir şarkı, aç. İşte sana niyet, işte sana kısmet.

Bak derdi ustam, bak ben ölünce. Bak bu bir vasiyet sana. Sakın öyle mezarımın başında niyet etmesin kimse, hiçbir şey kılmasınlar, sakın ha. Bak sana vasiyetimdir bu. Sonra. Sonra herkes gittikten sonra sen geleceksin ya bana. Ziyarete. İşte o zaman bir şişe şarapla iki kadeh getir. Bir kadeh şarap iç dua niyetine, bir kadeh de bana doldur, dök toprağıma. İşte bu kadar. Mezarımı kazdırdım. Ustamı gömdüm. Niyet edenlerle ellerimi açtım. Göğre doğru dua ettim. Gözyaşı döktüm. Af diledim. Niyet ettim diye. Niyet edenlerin önüne geçip de ustam dedi ki diyemedim, diye.

Geceleri daha mı büyük burası. Ve şu pencerenin önü. Daha mı yüksek gece. Sardunyalılar daha gölgeli. Işıklar daha. Gidip oturur muydu o da gece. Bu pencerenin, karanlığa uzayan pencerenin önünde. Zamanın bunca biriktiği bir yerde nasıl uyur insan. Uyur muydu ki? Eşyalar da biriktiriyor zamanı. Bunu demiştim de öyle bir durup bakmıştı yüzüme. Bütün bedeni biriken zamanın içinden bata çıka geçmiş de bir kapının önünde durmuş gibi.

Gittim bir battaniye alayım diye asma kata çıktım. Karanlıkta. O sokak lambasının ışığı vardı azıcık. Korkmadım. Çıktım o asma kata. Yatağına gittim, battaniesini aldım. Kiraz çiçekleri olan üs-

tünde. O Japon kadın getirmişti ta oradan. Vakumlatıp ufacak bir pakette. Hayret etmişim. Açınca nasıl dökülmüştü kiraz çiçekleri.

Güzelce kapatmışım dün sabah, kiraz çiçeklerini. Ustamın yatağına. Ben kapatmışım. Epeydir ben kapatıyordum. Nefes nefese kalıyordu. Seksen yedi az değil ki. Ben yaparım demiştim sen bırak, ben gelince. Ben gelince çayın suyunu koyduğum gibi çıkar onu da. Eh iyi öyleyse dediydi eli belinde nefes nefese. İyi öyleyse. İç çekmiş de durmuştu odada, ben yatağını düzeltene kadar. Ter içinde kalmıştım. Öyle durup baktı mıydı bana, yetenekten yana nasipsiz ellerim acınası bir hal alıyordu. Öylesine acınası ki kendi de durup gidiyordu sonra, o öyle uzun bakmaların orta yerinde beni bırakıp. Sonra ben işte o orta yerde ileri mi geri mi gitmeliyim bilemez olduğum yerde dibe gömülüp bir kere daha kısılıyordum. Ustam uzadıkça. Ben nereye elimi atsam ustamın uzun gölgesiyle kısalmaya yazgılı.

Aldım battaniyeyi işte, kendim düzeltmişim. Sabah. Daha dün sabah. İndim aşağı. Ahşap merdiven bir iki gıcırdadı. Ses de mi büyüyor gece? Gündüz bir kere duymamışım bunu. Ses de genişleyip genleşiyor mu? İnsanın sesi de mesela. Gündüz kısa, gece uzun mu? Sesi. O uzun beyaz perdeli camın önüne geldim. O sohbetler koltuğuna. Yan yana ne çok oturduğumuz. İşte şurada. Kahve kokusuyla.

Bir yastık çektim başımın altına. Perdelerin beyazı boyunca işte ustam, bir boşlukla. Baktım perdelere. Camlara bir vurup bir sönen lambanın ışığına. Kiraz çiçeklerini çektim üstüme. Gözlerimi diktim tavana. Hiç böyle uzun bir tavan altında. Anlatsana biraz Rânâ, derdi bazı uzun öğleden sonralarda. Bir hikâye anlatsana şöyle heyecanlı. Tevekkülle beş vakit secdede bir evden çıkıp düz bir çizgide yürümüşüm, hikâye ne arar usta bende. Demezdin de susardım. Öyle kırmızı yanaklı bir gülümsemeyle. Anladım, anladım tamam, derdi. Ellerine dönerdi bakışları, bir heykelin cansızlığına can vermeye.

Yağmur başladı. Bir yağdı ki. İnsanın içindeki kurşunları eritene dek. Yağmur yağdı ben kiraz çiçeklerine sarıldım, bütün kokuları içime çekerek yutkundum yutkundum durdum. Bütün gece. İçimden dedim, ölü ustamın ilk yağmuru. Korkmamak için söyledim bunu. Korkmamak için tekrarlardım. Ağlamamak için tırnaklarımı parmak uçlarıma batırdım. Ustamın yapma demesini bekledim. Bir uzun, beyaz perde boyunca yankılansın istedim sesi. Yapma Rânâ!

Kudret'ti Adı

Onun kaybolması bizi görünmez kılarđı. O kayboldukça biz, sözcükleri çığneyip duran ağızlara, bir inip bir çıkan seslere, sigara dumanlarının ardında kalan yüzlere bakıp bir kayboluşun ne olduğunu anlamaya çalışırdık. Biz ki varlıkları boyuna küçümsenen.

Telefonlar ardı ardına çaldığında, gece yarısı, bir hareket başlardı ahizelerden evlerin içlerine doğru. Uzandığı her yeri hamur yoğurma makineleri gibi altüst eden sözcüklerle gece yırtılır, uykumuzdan uyanırdık.

Kaybolurdu abimiz.

Telefon zinciri haberi yayar, olağüstü gündem herkesi bir eve yığardı. Teyzemle eniştemin olmadığı.

Biz, orada olmayan teyzemi hayal ederdik. Bembeyaz yüzünden hep börek kokusu gelen teyzemiz muhakkak ağlardı. Başının üstünden sımsıkı bağladığı tülbendini açar, yeniden bağlardı. Niye? Bunu biz hiç anlamazdık, bazı şeyler hiç düşünülmeden yapılıyor, belki sözcükler yerine. Belki teyzem tülbendini yeniden çözüp bağlayarak çaresizliğini gösteriyordu. Bir şiirde başka anlama gelen sözcükler gibi, başka anlama gelen davranışlar vardı. Bunu biz çok küçükken anlamıştık. Anlamıştık belki burada doğru olmadı, biraz fark etmiştik daha doğru.

Abimizin kayboluşu değildi gözlerimizi merakla açtıran. Abimiz kaybolunca olanlardı. Dayımız, ağır adımlarla öne arkaya tartımlı yürüyen, bütün yürümeleleri söküp de kendi varlığıyla yürümeyi yeniden tanımlatan dayımız, duruma el koyardı. Daima.

Sonra işte o, göbekli en müdür haliyle gelir, baş köşeye otururdu şöyle. Bir bacağı koltuktan hani hemen kalkıverecek gibi, bir bacağı öbürünün emrinde. Otururdu ve yanan sigarasının külü uzardı, bir kül tablası getirin derdi hele. Elini az yukarı kaldırırdı. Bu kül bu kadar uzayana kadar nasıl fark etmezsiniz der gibi bakardı o el. Sanki bu cümleyi o el demiş gibi bir anlığına herkes donup kalır sonra uykudan uyanmışçasına sersemlikle hemen biri koşardı.